

Zinemaren Legea Katalunian

Filmen %97 dira gaztelaniaz

Kataluniako zine aretoetan filmak gaztelaniazko bertsioan daude. %3 dira katalanera bikoiztu, katalanez azpigitulatu edo jatorriz katalanez direnak. Legeak dio 2018. urterako film emanaldien erdiak katalanez izan beharko duela.

ONINTZA IRURETA AZKUNE

KATALUNIAKO ZINEMAREN LEGEAZ jaso dugun azken albistea bitxia da. Legea (2010ekoa) katalana babesteko egin zen eta Europar Batasunak esan berri du legeari aldaketaren bat egin beharko zaiola, gaztelaniaren alde egiten duelako. Izan ere, gaztelaniaz egindako filmak ez dira derrigorrez katalanera bikoiztu edo azpigitulatu behar. Bai ordea, Europako beste hizkuntzatan egindakoak.

2010eko Zinemaren Legearen arabera, 2018rako, zine aretoetan filmen saioen erdiak katalanera bikoiztuta edo katalanez azpigitulatu eskaini beharko dira. Kuotak eta isunak aurreikusi ziren lege-hausleentzat. Hautsak harrotu zituen legeak; film banatzaile eta erakusle estatubatuarrak aztoratu ziren eta PP eta Ciudadansen orbitakoek, katalana inposatzen ari zirela salatu zuten. Europar Batzordearen arabera, Kataluniako Zinema Legeak lehia askearen kontra egiten du, Europako beste hizkuntzetan dauden filmak katalanera itzuli behar direlako –bikoizketek 25.000-77.000 euro artean balio dute eta azpigituluek 2.000-5.730 euro artean–.

Plataforma per la Llengua, kata-

Plataforma per la Llengua kanpaina bat baino gehiago egin du zine aretoetan katalanez pelikulak ikusteko.

lanaren aldeko mugimenduak, Europako Batzordeari erantzunez, bere proposamena egin du: gaztelaniazkoek izan dezatela Europako beste hizkuntzetan egindako filmek dituzten baldintza berak, alegia, gaztelaniaz egin diren pelikulek ere eskaini ditzatela saioak katalanera

bikoiztuta edo azpigitulatu. Legeak dio Ipar Amerikatik datozen filmeen emanaldi erdiek katalanez izan beharko dutela eta Europar Batasunekoek 16 kopia baino gehiago banatzen dituzten filmen kasuan baino ez. Plataformaren proposamena da gaztelaniaz egindako filmak zaku horretan sartzea. Orain, Espainiako Gobernuak proposamena egin beharko du, Europar Batasunaren eskakizunari erantzuteko.

Filma ikusteko erromesaldia

Zinema Legeari lotutako azken albiste hau ordea, seguruenik, anekdota baino ez da izango, ez baita espero Legearen beste ezer ukituko dutenik. 2010ean Legea onartzea pauso inportantea izan zen katalanarentzat. Garrantziak jabetzeko nahikoa da pare bat portzentaje begiratzea: 2010ean egindako azterketaren arabera,

Kataluniako zine aretoetan eskaintzen ziren film saioen %3 ziren jatorriz katalanez, katalanera bikoiztutakoak edo katalanez azpigitulatuak. Legea betetzen bada, 2018an film saioen %50 katalanez izango da.

Plataforma per la Llengua kata-

lanez filma ikustea ikaragarri zaila dela erakusteko kanpaina umoretsua dauka egina. *El cinema en català*, *Mission impossible* du izena kanpainak eta familia bat ageri da filmeren bat katalanez ikusteko gogoz. Bartzelonako karteldegia begiratu dute: 179 areto, 252 film, katalanez bakarria baino ez. Bartzelonan errazago da filmak ingelesez edo frantsesez ikustea katalanez baino. “Arrakasta” ikusita Reusera (100 km) joatea pentsatu du familiak. Alferrik abiatu dira, han ez dute pelikula bakarria ere eskainiko katalanez. 15 kilometrorra dagoen Tarragonara joatea erabaki dute. Han bai, han zorionekoak dira: 22 aretoen eta 30 pelikulen artean film bat katalanez eskainiko dute.

Familiak Bartzelonako karteldegia begiratu du: 179 areto, 252 film, katalanez bakarria

Horrelakoa da gaur egungo egoera, film gutxi, areto eta kopia gutxi, eta geografikoki gaizki kokatuta. Ordutegiak ere hala-moduzkoak.

Katalanak prentsa idatzi, irriti eta telebista katalanez kontsumitzea ohituta daude, baina zinema erabat gaztelaniaz ezagutu dute. Ohitura aldaketa nola gauzatu den galdetu diogu Plataformako Gemma Ponsari: “Balizko ikusentzuleak badaude eta eskaera ere bai. Beste kontu bat da katalanek aretoak beteko dituzten ala ez. Esan nahi dudana da, katalanezko eskaintza ez dagoela normalizatua eta gerta daiteke orain dauden eskaintza zehatz eta gutxi horiek ez betetzea”.

Diru-laguntzak banatzaileei?

Zinemaren Legeak 117 aldeko boto eta kontrako 17 jaso zituen parla-

Finlandian, Letonian eta Quebecen

Europako eta Ipar Amerikako hainbat herrialdetan, estatu eleanizetan, berariazko legeak edo neurri politikoak dituzte zinean hizkuntza erabilera kudeatzeko. Hiru adibide aipatuko ditugu:

Finlandia: Zinearen Fundazioak (Kultura Ministerioaren barne) ezarria duenaren arabera, filmak Finlandiako hizkuntza ofizialetan azpitolatua egon behar du. Beraz, filmaren kopia bat baino gehiago zabalduko badira, finlandieraz eta suedieraz emango dira, beti. Finlandian suedieraz mintzatzen den 300.000 biztanleko hiztun komunitatea bizi da.

Letonia: Hizkuntza ofiziala letoniera da, baina biztanleriaren zati handi baten lehen hizkuntza errusiera da. Filmak estatuko hizkuntzan azpitolatuta edo bikoiztuta eskaini behar dira, alegia, letonieraz. Bi hizkuntzatan azpitolatzea ere onartuta dago. Horrela eginez

gero, letonierazko azpitoluak lehen lerroan jarriko dira, eta ezin go da beste azpitoluak hizki tamaina baino txikiagoa erabili, ezta bestean baino eduki gutxiago itzuli ere.

Plataforma per la llengua elkarrekin esku artean dituen datuen arabera, Katalunian, jatorriz katalanez daudenek, katalanera bikoiztutakoek eta azpitolatutakoek, filmaren %3 baino ez dute osatzen. Antzeko hiztun kopurua duten komunitateekin alderatuz gero, Europan eta Ipar Amerikan diskriminazio hau bakarria dela dio elkarrekin.

Quebec (Kanada): Quebecen frantsesa bertako hizkuntza eta hizkuntza ofiziala da. Ingelesa hizkuntza ofiziala da Kanadan. Quebecoko Zinemaren Legearen arabera, filma frantsesez erakutsiko bada ez du inolako baldintzarik bete behar, baina ingelesez bada frantsesera itzuli behar da.

mentuan. Gizarteak ere ongi gertorria eman zion Legeari. Gemma Ponsaren ustez, Legea oso positiboa eta beharrezkoa da. Bestalde, oso ohiko legea ere bada, antzeko hiztun komunitateak dituzten hainbat herrialdetan horrelako legeak badiuztelako (ikus koadroa). Plataformak bi kontu kritikatzeko dizkio Legeari. Batetik, ez dago araudirik, eta beraz, adibidez 2018ra artean urtero katalanaren hedapena zenbatekoa izango den ez dago zehaztuta. Legea ez bada betetzen ezarriko diren zigorrak ere ez daude aurreikusita. Bestetik, Plataformak ez du ulertzen Generalitateak atzerriko film banatzaile eta erakusleak diruz laguntzea (1,4 milioi euro) filmak

katalanez eskaintzeko. 2011ko irailan Generalitateak hitzarmena sinatu zuen enpresa estatubatuarrekin, Legea ez betetzeko mehatxua egina baitzuten. Ponsaren ustez, “gauza bat da diru-laguntzak ematea jendea zinera pelikulak katalanez ikustera joan dadin, eta beste bat da, laguntzak enpresei ematea. Ez al dute bada derrigorrezkoa? Ez al dute bada legea bete behar?”. Ponsak uste du urteen poderioz zine aretoetako egoera normalizatuko dela, jendea ohituko dela pelikulak katalanez ikustera eta film erakusleek bere gain hartuko dituztela bikoizketa eta azpitolatze gastuak. ■

Babeslea: IVAP

“IVAPen misioa da Euskadiko Herri Administrazioetako pertsonak eta antolakuntza hobetzea, administrazio eraginkorragoa, efizienteagoa eta lebiduna lortzeko asmoarekin, eta zerbitzu publikoko zenbait balio komun oinarri hartuta. Horretarako, honako hauek egingo ditu:

IVAP
HERRI ARDURALARITZAREN
EUSKAL ERAKUNDEA

- Euskadiko Herri Administrazioen zerbitzura dauden langileei etengabeko prestakuntza eman eta langileak hautatu.
- Euskararen erabilera administrazioan normalizatu dadin sustatu.
- Itzulpen ofizialak eta lege- eta administrazio-erako euskarazko terminologia.
- Hizkuntzari, legeari eta antolamenduari buruzko aholkularitza, eta antolaketa eta kudeaketaren inguruko ikerkuntza.”

